

Cyberbreinen in beeld

Er zijn jongeren die tussen het laagdrempelige re_BOOTCMP en het strafrechtelijke Hack_Right programma vallen. Om dit hiaat aan te pakken, wordt een pilotproject opgezet met als doel een lokale signaleringsstructuur voor jonge cyberbreinen te ontwikkelen en hen individueel te begeleiden. De pilot richt zich op jongeren van 10-18 jaar, met een focus op basisschoolgroepen 7/8 en eerstejaars mbo-ICT studenten.

Probleem

In mei 2023 organiseerde de gemeente Almere, samen met de Nationale Politie en digitaal wijkagenten, een re_BOOTCMP om jongeren met IT-talent te laten zien hoe ze hun vaardigheden op een positieve manier kunnen gebruiken en waar online grenzen liggen. Ouders kregen een apart programma. Ondanks het succes van deze dag merkten professionals dat sommige jongeren al snel over de grens gingen zonder te beseffen dat ze illegaal bezig waren. Eén dag is voor hen niet voldoende. Bovendien ontbreekt in Almere nog een signaleringsstructuur en passende interventie tussen re_BOOTCMP en het strafrechtelijke Hack_Right-programma voor jonge cyberdaders.

Landelijke initiatieven zoals Cyberbrein.nl, DIVD Academy, Hack in the Class, CoderDojo en hackerspaces bieden inmiddels ondersteuning om deze jongeren tijdig te begeleiden. Er is dus divers aanbod beschikbaar of in ontwikkeling. Echter, dit landelijke aanbod en de lokale vraag vinden elkaar nog niet voldoende.

Aanpak

Om deze één-jarige pilot tot een goed einde te brengen, doorloopt gemeente Almere drie fasen:

1. Het onderzoeken van de aard en omvang van cyberbreinen in Almere. Dat wil zeggen: hoe kunnen deze jongeren tijdig 'herkend' worden, wat zijn mogelijke vindplaatsen waar deze jongeren gevonden kunnen worden en wat is de omvang van deze doelgroep?

2. Daarna wordt een lokale signaleringsstructuur voor cyberbreinen opgesteld. Daarvoor worden lokale professionals getraind zodat zij in staat worden gesteld dergelijke jongeren te signaleren en te kunnen doorverwijzen. Bij lokale professionals valt te denken aan: jongerenwerkers, trainers van Cyber24, digitale wijkagenten, onderwijsprofessionals en ouders van deze jongeren.
3. Wanneer deze jongeren zijn gesignaleerd, worden zij doorverwezen naar stichting Cyberbrein.nl en volgen zij (in een vrijwillig kader) maatwerkgerichte coachingstrajecten waarbij zij worden uitgedaagd hun talent op een positieve manier in te zetten. Daarbij valt te denken aan het meegaan als begeleider bij een re_BOOTCMP, het ondersteunen bij workshops rond pentesting, AI, Social engineering, OSINT of het geven van een demonstratie over ethisch hacken. Ook kan het zijn dat wordt doorverwezen naar ander aanbod zoals de DIVD Academy of andere initiatieven die in ontwikkeling zijn.

De aanpak is gericht op:

- Het kind
- De opvoeders
- De opvoedingsomgeving

Welk type interventie wordt toegepast?

Curatief (voor individuen met problemen)

Doelstelling

Het doel van dit City Deal project is om de lokale vraag naar hulp voor beginnende cyberbreinen te verbinden met het landelijke aanbod om dergelijke jongeren individueel te begeleiden en op die manier beginnende criminele carrières in de kiem te smoren en tegelijkertijd IT-talent voor de samenleving te behouden.

Het sleutelbegrip hierbij is vroegsignalering: hoe krijgen we jonge cyberbreinen al op jonge leeftijd in beeld zodat passende en tijdige begeleiding mogelijk wordt?

Planning

Dit project is opgedeeld in drie fasen:

1. **Onderzoeken van de aard en omvang van cyberbreinen in Almere**
De eerste fase is, conform planning, zo goed als afgerond. Dit betekent dat er literatuuronderzoek is gedaan naar de aard van cyberbreinen. Op basis hiervan is een profielschets van ene typisch cyberbrein opgesteld. Ter toetsing van deze profielschets, alsmede voor het schatten van de omvang van deze doelgroep, dienen nog enkele interviews gehouden te worden.
2. **Opzetten van een signaleringsstructuur**
Fase 2 is in september gestart. Deze zal naar verwachting in december worden afgerond. De grote uitdaging is de beschikbaarheid van scholen/leerkrachten die al veel op het programma hebben staan.
3. **Uitvoeren van passende, maatwerkgerichte interventies die aansluiten bij de talenten van deze jongeren**
Deze fase zal eveneens in september starten, waarbij de verwachting is dat het aantal deelnemers voor dergelijke trajecten zal toenemen naarmate de looptijd van deze pilot vordert.

Resultaten

1. Het profiel van een jong cyberbrein is opgesteld en kan in de praktijk getoetst worden.
2. Er is een Capture The Flag Junior ontwikkeld om te toetsen of de leerkracht ook daadwerkelijk de juiste leerlingen signaleert.
3. Er is een lokale organisatie, ICT-Tribe die gericht is op jongeren die naar ICT om- of bijgeschoold willen worden en die willen graag ook cybersecurity in hun portfolio opnemen. Dit kan een geschikte plek zijn voor borging van het traject.

Tips

- Houd een formele 'Kick off bijeenkomst'. Hiermee straal je naar de buitenwereld uit dat je begonnen bent met het project, en creëer je een natuurlijk moment om hier aandacht voor te vragen. Ook heeft deze bijeenkomst geholpen om met diverse stakeholders 1 op 1 af te stemmen wat de opzet is.
- Betrek de CISO van een gemeente vroegtijdig om te kijken of je events als Hack The Hague, Hack050 kunt opzetten met jonge cyberbreinen als event om naar toe te werken.
- Maak gebruik van bestaande structuren, organisaties en sluit daarbij aan. Denk aan CoderDojo in de bibliotheken maar ook bijvoorbeeld HackShield lessen of een organisatie als ICT Tribe die gelieerd is aan het onderwijs (mbo ICT).

Contact

- Gemeente Almere, Ellen Raaijmakers, eacraaijmakers@almere.nl
- Stichting Cyberbrein, Henk van Ee, henk.van.ee@cyberbrein.nl